

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 kvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici **Molin piccolo št. 7. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Politično društvo „Edinost“ v Trstu.

VABILO

JAVNI SHOD

katerega priredi

politično društvo „Edinost“

v „Narodnem Domu“ v Barkovljah
v nedeljo, dne 27. t. m.

DNEVNI RED:

Protest proti pridržanju vojakov-tretjeletnikov preko njih dobe v vojaški službi.

Začetek ob 5. uri popoldne.

Na obilno udeležbo vabi

Odbor.

Na razpotju.

III.

Omenjeni izkušeni politik se je izrekel v našem listu toliko proti personalni uniji, to je proti ločenju ogrske in naše polovice, kolikor tudi proti nadaljnjemu obstanku sedanje uredbe — dualizma. In navel je tehtnih razlogov za svoje mnenje.

On priznava sicer, da se naši polovici ni bati ločitve, ako presojamo stvari edino le z gospodarskega stališča. On priznava celo, da bi v slučaju ločitve nastale za našo polovico mnoge ugodnosti. Mi bi zadobili z ločenjem več svobodo za urejanje naše gospodarske, oziroma trgovinske politike. Naša država bi postala nezavisna odločevalka za svoje gospodarstvo. Vendar pa je tega mnenja, da še ugodniše, nego popolno ločenje, bi bilo, ako bi se obe polovici mogli pošteno sporazumeti med seboj.

Ali naš člankar je na stališču, da tu ni smeti odločati brez vsacega ozira na politične posledice, ki bi nastale valed uvedanja personalne unije. On je uverjen, da bi politično ločenje do sedaj zvezanih polovic cesarstva prineslo veliko nevarnost za Slovane. Po svojem običnem gospodarstvu sti si Cislitvanija in Velikonemčija itak že zelo podobni. Če bi pa prišlo do ločenja in do carinskega tarifa, neodvisnega od Ogrske, nastala bi nevarnost — izlasti ob že povdarjani podobnosti ekonomskega značaja Cislitvanije in Nemčije —, da pridemo danes jutri do tega, po čemer neprestano streme Velikonemci: do carinske zveze med nami in Nemci. A mi ne smemo pozabi-

biti, da Selönerer in Wolf in vsa druga vsenemska družba ne streme po taki carinski zvezi iz gospodarskih, marveč in v prvi vrsti iz političnih razlogov. Oni hočejo le, da gospodarska politika bo povspesjevaljica političnih velikonemških ciljev! Potom gospodarskih zvez naj bi prišlo do političnega in državnopravnega spoenja med našo polovico in Nemčijo! Ne varajmo pa se s tem, da Selönerer in somišljeniki niso činitelj in da njihovih akcij ni smeti smatrati resnimi. Uvažujmo le, da ti ljudje — pa naj jih mi še tako razkričujemo za »politične norce« — imajo silno moralno zaslobo v javnosti Velikonemčije in da so žnjimi, kar se dostaje gospodarske ukupnosti z Nemčijo, ene misli in enih želja vse naše nemške politične skupine in le z malimi izjemami. Tudi taki nemško-avstrijski politiki, ki so morda strogo politično korektnega mišljenja, ki se ponašajo se svojim avstrijskim patriotizmom in ki dan na dan prisegajo zvestobo »staro-častiljivemu cesarstvu Habsburgov« — tudi taki politiki bi se le malo časa upirali čim tesnejemu gospodarskemu združenju z Nemčijo.

Gospodarstvo in politika pa sta neločljiva pojma. Po ločenju obeh polovic, po uvedanju personalne unije, kateri bi sledilo gospodarsko zblizanje naše polovice z Nemčijo, bi bile neizogibne tudi politične posledice. Kakove bi bile ta politične posledice za tostranske Slovane, to si lahko misli vsakdo: navstala bi eminentna nevarnost za njihov narodni obstanek.

Ta veletehtai, usodni politični pomislek je, radi katerega se je naš člankar izrekel proti razkovanju cesarstva, proti uvedanju personalne unije! Ali mi imamo milijone sokravnih bratov tudi na oni, na ogrski strani! Po principu slovanse vzajemnosti smo dolžni vpraševati se in razmišljati, kakov bi postal njihov položaj po uvedanju personalne unije, po doseganju popolni samostojnosti ogrske države?! Žalostno je sedanje položanje ogrskih Slovanov, ali po mnenju našega člankarja bi se jim po uvedanju personalne unije položanje — poslabšalo! Čim bi Ogrska postala samostojna, bi se nje troški mnogo povečali, izlasti za vojsko, za diplomatsko zastopstvo na zunaj itd. Ta povečana bremena bi morali seveda nositi tudi ogrski državljani slovanse in romunske narodnosti, a krivice, ki jih trpe sedaj, ne le da ne bi se zmanjšale, ampak bi se še pojstrile, ker bi bila moč vladnega aparata samostojne države še silnejša, a to moč bi

imelo v rokah le madjarsko pleme in bi jo porabljal v popolno udušenje nemadjarskih plemen!

Uvaživši vse te pomisleke je prišel torej naš člankar do zaključka, da toliko tostranski kolikor ogrski Slovani moramo odklanjati uvedanje personalne unije, ker bi po taki spremembi Nemci dobili še večjo moč proti tostranskim, Madjari pa proti ogrskim Slovanom!

Politični pregled.

V Trstu, 23. septembra 1903

Deželni zbor kranjski je imel večeraj svojo prvo sejo, v kateri so katoliško-narodni poslanci mirno razpravljali, iz česar je sklepali, da so se z ostalimi strankama pobotali glede opustitve obstrukcije. Toliko deželni glavar Detela, kolikor deželni predsednik baron Hein sta v svojem nagovoru povdarjala potrebo složnega in mirnega delovanja deželnega zbora. Posl. dr. Šusteršič in tov. stavili so nujni predlog, s katerim se zahteva sprememba deželnega volilnega reda v smislu razširjenja volilne pravice. Za nujnost predloga glasovale so vse tri stranke, na kar se je predlog izročil odseku 12 členov. Glede obdržanja vojakov tretjeletnikov še po dosluženem času pod zastavami sta bila uložena dva nujna predloga, prvi od narodno-narodne stranke. Prvi predlog je utemeljeval dr. Ferjančič, drugega dr. Šusteršič. O teh predlogih se je unela daljša debata. Deželni predsednik baron Hein je menil, da je sklepanje o tej zadevi nepotrebno, ker se naslednjega dne itak snide poslanska zbornica, in je branil vojnega ministra. Prihodnja seja se nazaani pismeno.

Kriza na Ogrskem. Ali nismo imeli prav, ko smo menili, da je relativni mir v Budimpešti, le tišina pred viharjem?! Grof Khuen je bil te dni na Dunaju in je bil štirikrat v avdijenci pred cesarjem. Sinoči se je povrnil v Budimpešto, kjer je večeraj vladalo velikansko razburjenje v vseh političnih krogih, posebno pa še v vladni liberalni stranki, v kateri je gospoda prevzela zavest, da so nad Ogrsko prišli »zgodovinski trenotki«. Več momentov je, ki večajo razburjenje. Tako se je razneala govornica, da se je cesar odločno branil in ni hotel — kolikor se dostaje poveljstvenega jezika — privoliti niti v kako zgolj principijelno izjavo, ki bi delovala pomirljivo na opozicijo. Istotako, da je izjavil, da ne pride v Budimpešto poprej, nego bo videl, da se bo mogel zanašati na lbe-

ralno stranko. Največe razburjenje pa je povzročila govornica, da naslednik grofu Hueniu, bo — grof Khuen!! Izlasti opozicijski poslanci žugajo za ta slučaj z velikimi škandalom v seji državnega zbora. Zbrahjalno silo da ga hočejo vreči iz zbornice. Neradikalnejši izjavljajo naravnost, da jedina točka dnevnega reda prihodnje zbornične seje bo — žaljenje veličanstva!

In tako je morda vendarle res, da so tu na pragu historično-znameniti dogodki! Kje ste ustvaritelji in vzdrževalci dualizma, vi patentirani »patriotje«, ki ste si radi tega svojega čina prisvajali pravico paševanja nad Slovani v tej polovici cesarstva — kje ste? Oglejte si svoje delo — na kosih!

Položaj na Balkanu. Turčija je zavekazala mobilizacijo še vseh onih bataljonov redifov, ki so na razpolaganje. V Carigradu se smatra, da se bolgarsko-turške vojne ne da več preprečiti. Jeden najuglednejših turških državnikov je izjavil, da je vojna jedini izhod iz sedanjega kritičnega položaja.

Tudi Bolgarija je mobilizirala trideset bataljonov rezerve.

Iz Carigrada odhajajo vsak dan vlaki polni streljiva in živil v osrednje vojaške zaloge v Drinopolju in Serezu. Odpošilja se tja tudi mnogo perila, podarjenega od turškega prebivalstva v Carigradu.

V ustaških pokrajinah nahaja se sedaj kakih 185.000 turških vojakov. To število pa se še pomnoži z vojaškimi četami iz Anatolije tako, da bo v kratkem v ustaških pokrajinah kakih 250.000 turških vojakov.

Bitke med ustaši in turškimi četami v bitoljskem vilajetu nadaljujejo.

V gorovju v Kiršovem bila je te dni velika bitka, v kateri je padlo kakih 100 ustašev in mnogo turških vojakov. Turki so se polastili kakih 40 pušk Manlicherjevega sistema, jedne zastave in gotove množine živil. Med ubitimi ustaši da je bilo več iz Bolgarije došlih.

Druga bitka se je vršila v Koneci v gorovju Mebil, kjer je padlo šest ustašev. V praski v vasi Malovica pa je padlo 17 ustašev in vodja Kočo.

V okolici Presbeja blizu vasi Slepč padla sta dva bolgarska častnika, Penčov in Sugačev s šestdesetimi ustaši vred. — Vojaki so orožje padlih ustašev prodali Baši-bozokom.

V Kucoru Bala, v okraju Florina, se je 100 ustašev 7 ur bojevalo proti turškim četam. Padlo je 40 ustašev in 30 turških vojakov. — Zgorela je vas Lubanica med Sorovičem in Ekhizonom.

Turška vlada je v veliki stiski, ker jej primanjkuje denarja. Dobavitelji nočejo naruč

oseba, ki je imela valed svoje starosti pravico posredovati pri Viktorju, edina, ki je bila v stanu s svojimi spretnimi nasveti napraviti mej obema sporazumljenje. Julija je čutila vso težo te zgube. Sedaj je stala sama svojemu močju nasproti. Toda še mladi in plahi je bilo v začetku bolje prenašati svojo bol nego tožiti. Tudi jej ni dopušdal njen dovršen značaj, da bi se odtegovala svojim dolžnostim in skušala je najti vzrok svojih bolestij; kajti temu se upirati bi bila prekočljiva reč.

Še nekoliko besed o usodi gospoda d' Aiglemont-a po vrnitvi Bourbonceev.

Ali ni mnogo ljudij, katerih ničevnost je večini njihovih znancev neznana? Visoko dostojanstvo, visok rod, važne službe, velika vzdržnost v občevanju, ali čarobni vpliv njihovega premoženja jih varujejo kakor straže pred vsakojako kritiko njihove notranjosti. Taki ljudje so podobni kraljem, katerih resnične postave, značaja in navade ni možno natančno spoznati ali dostojno oceniti, ker se vidijo le iz prevelike daljave ali prevelike bližine. (Pride še.)

PODLISTEK.

13

Ženska tridesetih let.

Francoški spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

I.

Prvi grehi.

Julija je odpotovala spremljana od hišine in od starega vojaka, ki je, čujé nad varnostjo svoje gospe, dirjal ob strani voza. Ko je dospela ponoči do neke pošne postaje pred Bloisom, se je Julija, vznemirjena valed voza, katerega je slišala za seboj drdrati in ki je že od Amboisa sem ni zapustil, sklonila skozi okno voza, da bi videla svoje sopotnike. V mesečni je lahko spoznala Arturja, ki je oddaljen kake tri korake od nje stal ter gledal na voz. Njuna pogleda sta se srečala. Grofica se je vrgla nazaj v voz s čutom strahu v sren, ki jej je začelo hitreje biti. Kakor večina res nedolžnih in neizkušenih žensk, je smatrala ljubezen, katero je bila nehote vlija možu, kot krivdo. Čutila je nekak instinktiven strah, katerega jej je povzročila morda zavest svoje slabosti naspram

tako drznemu naskoku. Najmočnejše orožje moža je ona silna moč, ki prisili žensko, da se sama s seboj peča. Grofica se je domislila tetinega sveta ter sklenila med potjo ne izstopiti, ampak ostati v pošnem vozu. Toda pri vsaki pošni postaji je slišala hoditi Angleža okoli obeh vozov; med potjo pa je odmevalo v njenih ušesih neprijetno drdranje njegove kočije. Kmalu je mislila mlada žena, da jo bo branil Viktor, ko se bo zopet žnjim sešla, proti temu čudnemu zalezovanju.

»Kaj pa, če me ta mladi mož ljubi?« To je bila zadnja misel, o kateri je razmišljevala. O prhodu v Orleans so vstavili Prusi: njen voz, ga zpeljali na dvorišče neke gostilne in ga ondi stražili. Nemogoč je bil vsak odpor. Tujei so kazali tem trem popotnikom z zapovedujočimi znamenji, da imajo povelje nikogar pustiti iz voza. Skoro dve uri je ostala plakajoča grofica, kakor ujetnica sredi vojakov, ki so pušili, se smejali in jo pogledovali včasih s predrzno radovednostjo. Konečno je pa opazila, da so se z neko spoštljivo odstranili od voza, in zaslislala je ob enem peket mnogih konj. Kmalu je obkročila voz truma tujih viših častnikov, katerim je načeloval avstrijski general.

»Milostiva«, je rekel general, »dovolite, da se opravičimo; zgodila se je pomota, brez strahu lahko nadaljujete pot, in tukaj je izkaznica, ki vas bo odslej varovala vsakojakih neprijetnostij...«

S trepetajočo roko je vzela grofica papir ter izustila nekaj praznih besed. Poleg generala jo zagledala v uniformi angleškega častnika Arturja, kateremu se je imela nedvomno zahvaliti za hitro osvobojenje. Vesel in otožen je obrail mladi Anglež glavo v stran in opazoval Julijo le skrivoma. S pomočjo izkaznice je prišla gospa d' Aiglemont brez neljubih dogodljajev v Pariz. Tam je našla soproga, katerega ni več vezala prisega na cesarja in katerega je grof d' Artois najpriarčneje sprejel, ko ga je bil njegov brat Ljudevit XVIII. imenoval generalnim poročnikom kraljestva. Viktor je opravljal v telesni straži visoko službo z generalskim dostojanstvom. Sredi teh veselje, ki so značile povrat Bourbonceev, je zadela Julijo velika zguba, ki je imela posledice za vse njeno življenje; umrla jej je namreč markiza Listomere Laudon. Staro damo je zadela od veselja kap, ko je zopet videla v Toursu vojvodo d' Angoulemeškega. Tako jej je umrla

več izročevati blaga, ker ne morejo od vlade iztirjati zaostalih plačil. Oblastva so hotela sama direktno nakupiti potrebščine, a trgovci nočejo dajati na upanje. Možno je, da vsled teh razmer ostane vojska brez živih in drugih potrebščin.

Iz Budjevoje na Češkem poročajo, da iz artiljerijskih zalog, ki so tam v obližju, dan za dnevom odvažajo polne vagonne streljiva in drugih potrebščin za vojno. Sklepa se, da se Avstrija pripravlja za eventualno vojaško akcijo na Balkanu.

Po Carigradu se širi govorica, da so ustaški zavzeli mesto Melnik. Močni ustaški četi, ki je to izvršila, da je poveljeval Cončev.

»Vešerna pošta«, ki izhaja v Sredu, poroča o nezaslišanih grozovitostih turških čet v drinopoljskem vilajetu. — Večino vasi so Turki požgali in na stotine mirnih prebivalcev so turški vojaki poklali. — V vasi Eriklari so Turki skupaj povežali 45 mož in jih pred očmi njih žen in otrok pomorili. V vasi Tastepe so Turki hiše najprej zaprli in potem zažgali. Tako je vse prebivalstvo poginilo v plamenih. Strah med prebivalstvom je tako grozovit, da begunci sami pomorijo svoje otroke, da jih njih jok ne izda. V bolgarskem okraju Burgas nahaja se sedaj 12 000 beguncev iz Makedonije. Begunci nahajajo se seveda v največji bedi in preti vsled tega bolgarski kneževini velika gospodarska nevarnost.

Tržaške vesti.

Odbor političnega društva »Etnost« bo imel svojo sejo jutri zvečer ob 8^{1/2} uri. Vabljeni so vsi odborniki, da se gotovo udeležijo te seje.

Novi Tržačani. Domovinsko pravico v Trstu so zadobili: Ivan Jakopič in Levpe pri Kanalu, Ivan Simončič iz Podrede — Spodnje Štajarsko, Martin Gustinčič iz Ostrožnega Brda pri Postojni, Fran Valetič iz Batuj na Vipavskem in Andrej Besednjak iz Ogrskega na Goriškem.

Umeje se, da naš magistrat pokvarja vse priimke, osobito pa one, pri katerih treba rabiti akcente.

No, pustimo mu za sedaj to veselje, da nam vladni krogi ne bodo očitali, da — kljubujemo magistratu! O falsifikaciji imen se pogovorimo pozneje; zato pa treba, da si sleherni, kateremu je magistrat popačil priimek, preskrbi kristni list iz svoje rojstne župnije.

Italijanski »švindeli«. Z velikim pompom in z veliko reklamo so pristižni vladajoče laške stranke v našem mestu — kakor smo že omenili — pred zadajimi občinskimi volitvami ustanovili velekoristno društvo za gradnjo cenih stanovanj za manje premožne sloje. Vladajoča stranka hotela je na ta način dokazati, kako da je ona prava ljudska stranka in kako da so jej pri sreči interesi manje premožnih slojev. Sinoči pa je to društvo imelo svoje — zadnje zborovanje, na katerem se je sklenilo razdruženje, ker je društvo v kratkem času svojega obstanka dokazalo, da ni imelo življenjske moči. To je nov dokaz, kakih prijatelji ljudstva so tržaški kamoristi in kako znajo porabljati vsako priliko, da ljudstvu trosijo peska v oči. — Ljudstvo, pa bodi isto slovensko ali italijansko, moralo bi se po neštevilnih takih in enakih dokazih sledojoč vendarle prepričati, da nima od sedanje vladajoče stranke ničesar pričakovati v svojo korist. Sedanja vladajoča stranka ni še ustanovila in tudi ne ustanovi nikakega takega zavoda ali društva, od katerega bi imelo revnejše ljudstvo kako materialno korist. In to iz čisto jednostavnega razloga, ker bi potem laški kapitalisti in izkoriščevalci imeli od tega materialno škodo.

S potovanja. Nekdo nam piše: Velika in mala gospoda zapuščajo mestno zidovje v času velike poletne vročine. Meni pa ne ugaja, da bi vedno le posnemal druge, ampak ugaja mi, če morem delati to, česar drugi ne delajo. Ta moja posebnost je bila vzrok, da sem se šele te dni, ko so se dragi letoviščniki že povrnili v svoje — ali smem tako reči? — garnizije, vzdignil iz Trsta na deželo. A propos — letoviščniki! Jaz imam od nekdanj neko averzijo proti instituciji letoviščnikov. Saj pripuščam rad »časne izjeme«, ali tega prepričanja si vendar ne dam vzeti od nikogar, da jih je mnogo med njimi, ki beže po leti na deželo oddihat se zato, ker po zimi — niso težko sopeli, in hodijo poleti počivati zato, ker po zimi — niso nič delali! Jaz si ne morem pomagati: jaz vidim v

mnogih teh letoviščnikov nasprotni ekstrem od onih, ki morajo po zimi trdo delati in malo jesti, a poleti — istotako! A ker tudi jaz množim vrste teh batalijonov, zato nikakor nisem zaljubljen v letoviščnike in zato ne bi jih hotel posnemati, tudi če bi — mogel!

Že zato torej, da markiram »svoje« stališče — da govorim z gospojo politiki, — da dokazem, da nimam nič skupnega z obsovaljenimi letoviščniki, sem jo še le sedaj udaril na deželo!

Variatio delectat. Zato sem si za enkrat izvolil popeljati se z »vlakom« istrske železnice, ki odhaja ob prav primeren času — osobito za zimo! Pomislite! Ob 5. uri in 20 minut zjutraj (in to s k o r a j točno) odhaja ta »vlak« od tržaškega sv. Andreja. Odpeljal se nas je (ako se ne motim): cele 4 osebe v enem vozu!!

Tako številno potnikov je možno le na tej železnici, ki ima zraven ugodnih urnikov tudi drugo stran — cene so primerne! Za vožnjo iz Trsta v Koper je plačati samo — 1 K in 30 stotink, med tem, ko se s parnikom plača 20—40 stotink!

Po skoraj enourni vožnji smo dospeli v Dekane, kjer sem izstopil. Ne pomudivši se ni ene minute sem jo mahnil v hrib proti sv. Antonu in dalje dalje: v Lopar, Truške itd. kakor se že zovejo te vasi po preslavni in prosluli Pomjanšini. Mejpotoma sem dohitel neko žensko in ta mi je pripovedovala, da je pri njih toča tako pobila, da ni najti niti toliko, a čemer bi si žejo ugasil (menila je namreč grozdja). Jaz pa sem večen neverni Tomaž! Kakor tak sem se hotel prepričati sam, je-li žena govorila resnico. In uveril sem se, da je govorila žalostno resnico. Okolo Dekani in do vrha pod Marezigami je grozdja sicer malo, a je lepo. Ali od vrha naprej ni niti perja na trtah! Dne 15. t. m. je toča in silna burja uničila vso vzhodno stran mareziganske občine. Okolo vasi Papetra, Zablavje, Truške, Lopar in drugih nahajajočih se na tej strani, izgleda, kakor da smo tam okolo Božiča. Celotno zelje je vse prelukojano. Revni kmetje tožijo in tarajajo radi velike nesreče, ki jih je zadela in imajo vzroka za take tožbe. Upanja je, da vlada kaj stori tem revežem v pomoč. Prihodnjo sredo ima priti vladna komisija pregledat in cenit škodo.

Ko sem si ogledal to sliko nesreče, sem se povrnil čez hribe in doline nazaj v sv. Anton, kjer sem se pokrepčal z dobro gnjatjo (in ne šunko, kakor pišejo le premnogi Slovenci v — inseratih!)

Ko sem si ogledal tamošnje krasno šolsko poslopje in popil čašico »črnega« (ki meni poseba ugaja, ali ne ovadite me nikomur), katerega mi je poklonila dična gospa vrlega učitelja-voditelja Valentiča, udaril sem jo ponovno okrepčan v Dekane. — Kako sem zgrešil pot iz sv. Antona v Truške, tega ne povem za nobeden denar, ker se mi že zdi, kako bi se mi — smejali! Povem pa, da sem še le pri sv. Antonu izvedel, da vlak, s katerim sem se bil namenil povrniti v Trst, odhaja prav za prav v — Koper in da prvi vlak, ki odhaja iz Dekani v Trst — odide še le po 9. uri zvečer! Morete si misliti, kako podaljšano je izgledal moj obraz ob tej vesti. Sicer pa se mi je zgodilo čisto prav! Da bi bil pred odhodom iz Trsta — in previdni potniki delajo tako — p gledal na vožnji red, ne, za to sem bil pre-len. Ali da bi bil bolj getov, šel sem še enkrat vprašat na kolodvor v Dekanih, kedaj da vozi vlak na Trst? Reklo se mi je, da ob 4. uri in 20 minut, kar me je navdalo z upanjem, da pridem domov še za dne.

Vstavil sem se v bližnji gostilni in pričakoval vlaka. Gospod nadučitelj K. in njegova gospa sproga pa sta mi pojasnila, da ob omenjeni uri vozi vlak iz Trsta v Poreč in ne narobe, kakor so mi povedali na kolodvoru pomotoma. Na povabilo omenjene gospode sem vzel pot pod noge in šel sem proti spodnji Škofiji, kjer so imeli — ples, to je nadaljevanje plesa od prejšnjega dne. Z nami je šel tudi gospod B. v obiske k sinu učitelju v spodnji Škofiji.

Poslovivši se od odlične in kratkočasne družbiče, sem jo vdaril proti Miljam, nadejaje se, da vjamem še kak parobrod, ki me popelje v Trst. Ali ostal sem kakor okamezel, ko mi je baš pred nosom odkuril zadnji parobrod — vsaj tako so mi rekli v miljski klavnici!

Neveren Tomaž, kakor sem, šel sem na pomol, da povprašam pilota, da-li ne odide morda še kak parnik — ali morda tudi barka v Trst?! Mož mi je pokazal delavski

parnik »Elena«, kateri da odrine v par minutah, in res — bil sem rešen! Rešila me je moja — nevera!

Hribo- in dolinolazcem priporočam, naj posnemajo mene, ako se hočejo navžiti zdravega in čistega zraka samo — da so dobro utrjeni v nogah. K.

Russkij kružok. Prešla je, slava Bogu, doba pasjih dnaj in kislih kumar, ko je v alai vročni vse življenje nekako zastalo in utihnilo, ko je solnce stalo ves dan visoko in neusmiljeno nepremično, ko ni bilo hladu ni zjutraj ni zvečer!

Prešla je ta doba stagnacije in srečni ljudje, ki so si mogli privoščiti hladnih krajev, so se vrnili. Življenje in vrvenje se je zopet začelo kakor da se kri hitreje pretaka v vseh žilah. S živahnostjo pa se je začelo tudi delo, katerega se vsak loteva s tem več vnuemo, čim se je odpočil.

Tudi russkij kružok je počival dva dobra meseca in sedaj je prišel čas, da se začne gibati tudi on!

Svoje delovanje prične v s o b o t o, dne 26. t. m., in sicer z občnim zborom, ki bo ob 8. uri zvečer v Slovanski čitalnici.

Ob tej priliki moram zopet obžalovati, da je še vse premalo zanimanja za russkij kružok in ruski jezik. In vendar je malokje tako lepa prilika za priučenje ruščine kakor jo imamo ravno mi v Trstu, kjer poučuje ruski prava Rusinja. Saj ne govorim o tistih naših ljudeh, ki imajo že ogromno narodnega dela, ali ki imajo mnogo skrbi za mnogoštevilno rodbino: o naših mladih govorim, ki imajo dovolj časa svobodnega, da si lahko odtrgujejo 2 uri na teden za tako koristno stvar, ostane jim še dovolj časa za zabave za gostilne in za kavarne. Mladine je vendar še nekaj. Kdor je zdelal le vse razrede ljudskih šol z vspehom, kdor ima malo pojma o slovnici, ta se lahko prilagodi učenju vsakega, torej tudi ruškega jezika. In takih ljudi, nadejam se, imamo mi Slovenci tudi, in med temi gotovo navdušenih in radikalnih, a vendar se jih za russkij kružok malo, tako malo oglašajo! Nadejamo se, da bo letos boljše in da pokažemo to, zberimo se vsi, ki smo in ostanemo vsaj eno šolsko leto »dobre volje«, v soboto zvečer ob 8. uri v Slov. Čitalnici. Tam se pomenimo, kako nam bo postopati v bodoče! Toliko pa je že zdaj gotovo in samem tudi izdati, da bo poleg navadnega pouka, kakor je bil v prejšnjih letih, še en večer »k o n v e r z a c i j s k i« ali »p r a k t i č n i«. — Toda o tem in drugem podrobneje v soboto!

Iz Rocola nam pišejo: Kakor je razvidno iz objavljenega vspeveda, priredi v nedeljo, še v povojih nahajajoče se pevsko društvo: »Zvonimir« v Rocolu svoj prvi koncert, oziroma veselico.

Odvč bi bilo dokazovati, kake emi nentne važnosti je ustanovitev tega društva v tem okraju, ker to že itak čuti vsak zaveden Slovenec.

Opozoriti nam je slavno občinstvo le na to, da to društvo potrebuje izredne gnotne podpore, ker se mora vzdrževati s pičlimi prispevki svojih udov, kar pa sedaj v začetku ne zadostuje za pokritje izrednih stroškov.

Dolžnost je torej, da se udeležimo nedeljske veselice, v kolikor možno obilaem številu, saj bomo za to odškodovani z lepim petjem raznih društev, godbo, izborno postrežbo itd.

Pevsko društvo »Zvonimir« v Rocolu vabi na prvo veselico, katero priredi v Rocolu, v nedeljo 27. septembra 1903. ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne »pri dveh ciprešah« p. d. »pri Benečanu« Rocol št. 64 s sodelovanjem Wagnerjeve godbe in pevškega zbora »Bratovščine sv. Cirila in Metodija«. Razpored:

1. Nagovor predsednika.
2. Thal: »Slovenska narodna koračnica«, godba.
3. Valarič: »Kvišku bratje«, poje pevsko društvo »Zvonimir«.
4. Garbec: »Na valovih sinje Adrije«, godba.
5. A. Hajdrih: »Jadransko morje«, poje zbor bratovščine.
6. Ipavec: »Domovina«, godba.
7. Stritar: »Mladini«, deklamuje g. ca M. Primožič.
8. Vizdec: »Slovenski«, potpourri, godba.
9. Gerbič: »Zagrebu«, poje zbor bratovščine.
10. Novotar: »Sinfonije«, godba.
11. I. Aljaš: »Triglav«, poje pev. društvo »Zvonimir«.
12. Iv. pl. Zajc: »Zrinjsko Frankopanka«, godba.
13. Svobodna zabava in ples. — Med veliko delnje šaljiva pošta.

Vstopnina na veselico za osebo 40 stot., na ples 40 stot. — V slušaju slabega vremena se veselica prenesa na prihodnjo ne-

deljo. — Ker je čisti dohodek namenjen pokritju društvenih stroškov, se ne stavlja meje radodarnim doneskom. Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

Sr. Jakobski orkerster naznanja vsem goslarjem starim in novim, da se prchnjo goslarske vaje od danes naprej v društvenih prostorih v ulici Sette Fontane št. 4 pri gostilni »al Spazzacamino« ter vabi dotične, da gotovo pridejo v sredo 23. t. m. ob 8. uri zvečer k vajan. — Sprejemajo se tudi novi diletanti.

Informacije se dajejo od 8—10. ure zvečer v društvenih prostorih ob sredah in petkih.

Zavod sv. Nikolaja. Vabijo se vse ž. g. odbornice ter tudi prijateljice in somišljenice zavoda sv. Nikolaja, da pridejo na važen pogovor in sestanek radi društva jutri t. j. v četrtek ob 4. uri popoldne točno v zavodove prostore. — Pridite vse, da uredimo in se dogovorimo, kako bi ta deklinski dom vspeval, in kako bi se mu od strani naših narodnih gospej zagotovil obstanek.

V o d s t v o.

Na znanje. Vsaki hip se dogaja, da nas povprašujejo vnanji slovanski gostje, kje bi mogli čitati več slovanskih listov, oziroma, kje da je kaka slovanska kavarna, gostilna itd. Opozarjamo torej, da je v »Trgovinski kavarni« (Caffe commercio) na razpolago raznih slovanskih listov. Ta kavarna se nahaja v ulici Caserma, nasproti velike vojašnice.

Iz-pred naših sodišč. Radi je dne žimnice. Dne 14. avgusta t. l. bila je gospej Alojziji Aehner iz njenega stanovanja v hiši št. 7. ulice Vienna ukradena žimnica. Naznanila je takoj stvar redarstvu ter se potem sama podala v »staro mesto«, da bi v prodajalnicah starin našla ukradeno žimnico, kar se jej je tudi posrečilo. Njena žimnica bila je razstavljena v prodajnici Emilija Erenfreund v ulici Beceherie. Erenfreund je izjavil, da je žimnico kupil od prodajalca starin Canarutto za 14 K; Canarutto pa je trdil, da jo je kupil od bratov Avgusta in Adolfa Duben [za 7 kron. V sled tega sta bila aretirana 18-letni Avgust in njegov brat 21-letni Adolf Duben. Včeraj sta morala oba radi tatvine odgovarjati pred tukajšnjim deželnim sodiščem, a na obtožni klopi je sedel tudi 45-letni Mojzes Canarutto kakor njiju sokrivec. — Sodni dvor je oba obtožena spoznal krivimi tatvine in obsodil vsakega na trimesečno ječo; Canarutto pa je bil vsled prestopka neprevidega nakupa ukradenega blaga obsojen na 50 kron globe. Brata Duben branil je dr. Čuduri, Canarutta pa odvetnik dr. Breitner.

Tat sportnih predmetov. V noči med 19. in 20. avgustom dogodila se je v prostorih tržaškega »tennis« kluba tatvina na škodo gospoda Grant Greenhama. Ukraden je bil jeden bicikelj, en par sportnih hlač in jedna srajca. Ko se je stvar naznanila redarstvu, aretiralo je isto sumljivega 21-letnega Ivana Zego iz Koprive. Včeraj je Zega pred tukajšnjim deželnim sodiščem priznal, da je izvršil to tatvino ter izpovedal, da je ukradene predmete zastavil. Sodni dvor ga je vsled tega obsodil na 14-mesečno ječo, poostreno z jednim postom vsaki tretji mesec.

V pijanosti. Dne 28. avgusta t. l. se je 27-letni Artur Candido sprl s krčmarjem Ivanom Cesaruttijem in ko so ga postavili na ulico, začel je proti oknom dotične krčme lučati kamenje. Potem se je z vsilo uprl redarju Antonu Morettiju, ki ga je proglasil aretiranim in ga potem odvel v zapor. Na včerajšnji razpravi pred tukajšnjim deželnim sodiščem, opravičeval se je Candido s tem, da je bil takrat popolnoma pijan. Sodni dvor ga je spoznal krivim in ga obsodil na 5-mesečno ječo, poostreno z jednim postom na mesec.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 16.3, ob 2. uri popoldne 21.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766.9 — Danes plima ob 10.38 predp. in ob 10.45 pop.; oseka ob 4.46 predpoludne in ob 4.45 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Italijanski visokošolci v Pazinu.** Iz Pazina nam pišejo: Prebivalstvo ni čisto nič vedelo o prihodu italijanskih visokošolcev semkaj in se je ta prihod izvršil povsem tiho. Došli gostje so tožili celo, da jih ni nikdo vsprejel in da ni bilo o njihovem prihodu nikacih ovacij na kolodvoru. S kolodvora so šli povsem mirno na kraj, določeni jim za

sestane, kjer so se nekoliko razkrišali po svoji navadi. Po dovršenem kongresu pa so sklenili čestitati v imenu Istre — italijanskemu kralju povodom proslave 20. septembra. No, državni komisar jim ni dovolil tega. Po dovršenem banketu pa se jim je ljubilo ogledati si »ginnasio reale italiano«, a so ob tej priliki našli na ulici na več Hrvatov, in hkratu je začelo spopadanje, ali posegla je hitro vmes oborožena sila in je preprečila spopad, ki bi bil sicer neizogiben. Na to je politična oblast dovolila, da si italijanski dijaki morejo ogledati gimnazij, ali šli so tja v spremstvu oborožene sile. Po namišljeno italijanskem Pazinu je spremljalo Italijane šest orožnikov in štirje redarji kakor kake aretovance. Približal se je čas za odhod. Italijani so začeli kričati: Viva Pisino italiana itd., narod pa je začel žvižgati in klicati »živio« itd. Pri občinskem vrtu pa je začelo padati kamenje med enimi in drugimi. Orožniki so — kakor je že to lepa stara navada — prijeli nekaj Hrvatov in so čuvali Italijane, da so mogli pevati »Nella patria de Rossetti«, »Marameo«, ter kričati »Fora i scavi!« Vse to, kakor rečeno, pod zaščito avstrijskih bajonetov in enega komisarja z okrajnega glavarstva. Občinsko redarstvo je celo prijelo nekega italijanskega dijaka, Petronio; ostali so hoteli nazaj v mesto, nu, mili komisar jih je potolažil, da je dr. Červar že v zaporu in zato naj bodo mirni. In res so vzeli to objavo komisarjevo z velikim veseljem na znanje in so nadaljevali svojo pot na kolodvor, kjer so bili vsprejeti — žvižganjem in kričanjem od strani poštenih Pazincev in nekoliko kmetov, da so mogli doznati, da to ni še zrela forteza italiana. Takajšnji vodje in njihovi botri so ostali z dolgim nosom. Narod pa jim sporoča, naj ne hodijo več semkaj izzivat, sicer bi se utegnili zginiti še malce — drugače!

× **Deželna trtnica za Goriško.** Izvršuje tozadevni deželnozbornski nalog, ustanovi deželni odbor deželno trtnico s cepljenimi ameriškimi trtami. Ta trtnica se napravi na zemljišču, obsegajočem 2 h-ktarja, ki ga dež. odbor vzame v najem. Deželni odbor vabi torej vse one, ki nameravajo napraviti tozadevne ponudbe, da jih predložijo s tem najdalje do 10. oktobra 1903. V navodilo ponudnikom opazi se sledeče: Zemljišče v že navedenem površju 2 ha bo moralo zado- stiti sledečim pogojem: 1. Mora ležati prav v bližini mesta Gorice. 2. Mora sestati iz enega samega zemljišnega kosa brez prese- kavanja z drugimi zemljišči. 3. Mora biti, če te mogoče, neokuženo od trtne uši. 4. Na njem se mora nahajati voda za polivanje, ali pa mora ležati v bližini zadostne količine vode. Ponudbe bodo morale obsegati dokaz, da ponujeno zemljišče odgovarja vsem navede- nim zahtevam. — Najeminska pogodba se sklenu za dobo 10 let, toda v pogodbo se na- piše pristavek, da, ako se vsaj 6 mesecev pred navedeno doteklo dobo ne bi dala od- poved od nikake pogodbene stranke, je sma- trati, da se je pogodba podaljšala za nadalj- nih 5 let in tako naprej pod istimi pogoji od 5 do 5 let.

Ob enem razpisuje dež. odbor službo deželnega nadziralca te trtnice s cepljenimi ameriškimi trtami. Prosilci za to službo imajo vložiti svoje redno opremljene prošnje na deželnem odboru do 10. oktobra 1903. Prosilci morajo predložiti spričevala o dovr- šenih delih, dokazati z listinami svojo prak- tično izvežbanost na enstih napravah, svojo zmožnost za razpisano službo ter svoje jezi- kovno znanje. Navedena služba, s katero je spojena plača letnih 2000 kron, se odda tem- lejsem službeno-zakupne pogodbe, veljavne, za sedaj, za eno leto. Pogodbi pa se doda pristavek obnovitve pogodbe čez navedeni čas in za daljše dobo, ako ne bi 6 mesecev pred dotekom poskusnega leta nobena stranka dala redne odpovedi.

× **Služba poštnega odpravnika** je razpisana na e. kr. poštarnem in brzojavnem uradu (III/4.) v Črničah, politični okraj Go- ricia, proti pogodbi in kavejji 400 kron; letna plača 600 K, letna plača za oskrbovanje br- zojavne službe 100 K, uradni pavšal 150 K in letni pavšal 630 K za vzdržavo selske pošte in za lokalno dostavljanje poštnih po- šiljatev.

Prošnje v teku dveh tednov poslati je na poštarno in brzojavno vodstvo v Trstu.

Vesti iz Kranjske.

* Nemško delo na Kranjskem. C. k. žensko učiteljske v slovenski Ljubljani za

slovenske učiteljice je prav za prav nem- ški za vod. Razna krščanskega nauka, slo- venščine in matematike se vse poučuje v nemščini. In fakt je, da Nemke prav dobro izhajajo na tem zavodu. Nobeni Nemki se še ni primerilo, da bi dobila nezadosten red iz — slovenščine. Tako so vse aprobirane tudi za slovenske šole. In tako morejo lepo jemati kruh iz pred ust slovenskim kandidatijam in učiteljicam. Iz tega pa je tudi jasno razvidno, iz katerih namenov so Nemci ustanovili še posebno nemško žensko učiteljske. Odrivanje slovenskih učiteljic od služeb naj se bo vr- šilo še v obilnejši meri — v osrednji pokra- jini Slovenije!

* **Žalostne razmere.** Na Kranjskem je še vedno izpraženih pet učiteljskih mest, kompetenta pa ni — nobenega!

Vesti iz Štajerske.

— Na slovenskem nižem gimnaziju v Celju je letos okolo 200 dijakov. To je najsijajnejši dokaz, kako potreben je bil ta slovenski gimnazij.

— **Zakonska Bratuša — nedolžna!** Da še enkrat osvežimo v spominu čitateljev ta senzacijonelni dogodek, ki je dal nemškim brezvestnejšem toliko povoda za nečuvno sramotenje vsega slovenskega naroda: za- konska Bratuša iz Majšperga pri Mariboru sta bila obdolžena in radi tega obsojena na smrt, ker sta spekla in pojedla svojo lastno hčer. Nedavno so pa pri Novemmesiu prijeli vsagabundko, o kateri se je izkazalo, da je — hči zakonskih Bratuš! Sodišče v Mari- boru je bilo s tem postavljeno pred velesen zacijsionalno — zagonetko, s katero se je ba- vilo tudi minolo soboto. In izkazalo se je da kri in one kosti, ki so jih našli o hišni preiskavi, so bile — od prašiča! Lepi izve- denci so bili ti, ki niso znali ločiti prašičjo od človeške krvi!

Sedaj je tudi Bratuša priznal, da ni umoril svoje hčere in je svoje samoobdolženje pojasnil tako, da se ni mogel z argumenti upirati obdolženjem in je določil, da hoče trpeti krivico na tem svetu. Bratušovo ženo so že izpustili na svobodo, on pa bo moral še odgovarjati radi obrekovanja svoje žene.

Tisti nemški necramni obrekovaleci; ali bodo imeli vsaj sedaj toliko vesti, da prekli- čejo svoja obrekovanja povodom afere Bra- tuša?!

Vtisi iz Hrvatske.

IV.

»Hrvatsko pravo« si je privoščilo v svoji številki od 21. t. m. pisca teh člankov, »Eđinost« in »Obzor«; in sicer prvega za- radi »lupštva« in obrekovanja, »Eđinost« zato, ker vsprejema take članke, a »Obzor« zato, ker pravi, da člankar piše re- snico in ker priporoča »Eđinost« kakor list, ki veliko piše o Hrva- tih in sicer zelo simpatično. (Naravno, saj smo krvni bratje — en narod! Op. ured.)

»Hrvatsko pravo« se torej huduje, ker ne hvalimo njega, ker ne mislimo, da je Frank »najpošteniji« hrvatski politik in ker ne verujemo, da je »čista« stranka »najradi- kalnejša« hrvatska stranka!

Člankar je torej »lupšč« (torej tat, raz- bojnik itd.), »Eđinost« je revolverski list, ki nima drugega opravila, nego ogovarjati »za- služne« patrijote, ki imajo ogromnega dela za seboj (škoda, da ni tako natančnih mi- kroskopov, da bi to »delo« tudi videli!) a »Obzor« je — madjaronski list — — — Ali ne izgleda to tako kakor: »Rečem ti, da ti meni ne porečeš — — —?!

No, zaradi jeze »Hrv. prava« ni še ni- kogar glava zaboleda; — nasprotno: ta jeza je dokaz, da smo na pravi poti! In v tej zavesti tudi člankar nadaljuje svoje »Vtise« — pa še ima biti radi tega v ognju ves Izrael okolu »Hrv. prava« in v vseh sinago- gah na Hrvatskem!

Da, židovske sinagoge! Teh je na Hr- vatskem zelo veliko — znal sem tudi število, pa sem je pozabil. Neki prijatelj mi je re- kel na južnem kolodvoru v Zagrebu, ko ava se poslavljala: »Te sinagoge mi ne grejo iz glave in prej ne smemo mirovati, dokler zadnja ne izgine iz Hrvatske — — — Pa ni treba misliti, da je ta človek kak verski fanatik iz srednjega veka! On je prosvet- ljen človek, ki pa mrzi Žide kakor pa- trijot, ker ve in čuti, koliko gorja so prizadali in prizadevajo še sedaj hrvatskemu narodu se svojim znanim umazaniam karak- terjem — — —

Sedaj bomo pa še naprej ilustrovali delo »čiste« stranke prava, da bo ležala pred nami njena popolna in kolikor možno tudi natančna slika.

Spominjam se še iz prvih let gimnazije, da je bilo med dijaštvom strančarstva! In sicer so bili eni »mladi« (S'avorbi, kakor jih je imenovalo »Hrv. pravo«), in drugi so bili čisti Starčevičanci. Prvi so se pridno izobraževali, čitali veliko in so si naročevali realistične liste »Novo dobo«, »Glas«, »Na- rodna misao« itd., kateri listi so skoro vsi izhajali v Pragi, a branili so jedinstvo Ju- goslovanov, priporočali so trezno delo in so brezobzirno šibali Khuena, vlado — pa tudi Franka et consortes. Vlada je tem listom enemu za drugim odvzela poštni debit in tako je tudi prenehal eden za drugim (do- kaz realističnega madjaronstva!); drugi pa t. zv. »čisti« Starčevičanci, so prav vpili, raz- grajali in nosili svoj veliki patriotizem na kolu okolu, da ga je videl vsakdo, in delali so skrivna društva, kjer so čitali samo liste, ki nedvomno priznavajo program »čistih«.

Prvi so se torej tiho in trezno priprav- ljali za pozneše javno življenje in se oboro- ževali z znanjem, a drugi so — vpili — —

Ti ljudje so dovršili študije; vsaki je šel na svoje mesto — in glej! Oni, ki so kakor dijaki vpili in razgrajali, ti so sedaj navadno — veliki štreberji in kakor taki, seveda, madjaroni! A oni prvi? Poznam jih nekoliko, ki so profesorji, a enega kakor učitelja. Ta učitelj ni učitelj samo v šli med otroci, on je učitelj naroda, on je ne- utrujen delavec na polju narodne prosvete in dober svetovalec kmetom v vseh stvareh. Učiteljski stan, ki je me! najtežavnejšimi in materijalno v najslabšem položju (posebno na Hrvatskem!), si je on izvolil — čeprav bi bil lahko postal kaj drugega — zato, ker hoče biti narodu koristen in ker ga tukaj čaka največ dela. To je junaštvo, ko se človek žrtvuje in se postavlja na naj- težje mesto, da tam poskuša svoje sile — — — In ta človek, ki materijalno tako slabo stoji, je srečen in zadovoljen, ko vidi vspehe svojega dela in z novo energijo dela na- prej — — —!

Klobuk z glave pred takim človekom — a »Hrv. pravo« pravi, da so realisti — izdajaleci in madjaroni — — —!!!

Pa tudi oni profesorji so na svojem mestu. Tho je njihovo delo, ali je velikan- skega pomena! Oni v stvarjajo ka- rakterje — a karakterjev, gospoda, čvr- stih in neomajnih karakterjev, nam je treba! In kadar bo vsaki človek stal neomajno na svojem mestu, zastoj bodo vsi naskoki na- ših sovražnikov, ker jih zdobimo v prah o prvem navalu!

Ali ledina je še prazna in vsakega do- moljuba čaka ogromno dela na oranju te le- dine — — —!

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 23. (B.) Predsednik grof Vetter je otvoril sejo, prečital prijavo o sklicanju državnega zbora in se je toplimi besedami spomnil umrlih poslancev grofa Hartga in dra. Kerna. Poslanci so se dvignili s sedežev v znak odobravanja. Poslanca Šuklje in Udr- žal sta storila obljubo.

Vlada je predložila cesarsko naredbo, tičečo se proračunskega provizorija, razve- ljavljenja zakona o sladkornem kontingentu in državne podpore povodom nastopivših ele- mentarnih škod. Minister za deželno brambo je predložil zakon, tičeči se uvrščenja novincev nabornega leta 1903 ki se glasi tako-le: § 1. Na mesto 2. stavka § 2 zakona od 25. februvarja 1903., drž. zak. št. 53 ima stopiti nastopno določilo:

Resnično uvrščenje novincev za vojsko (vojno mornarico), katerih nabor za dežele in kraljestva, zastopane v državnem zboru je bil s tem dovoljen, ima po večem številu, nego v prejšnjih letih, nastopiti le tedaj in v toliko, v kolikor pride do uvrščenja tudi dotični, po določilih § 14 vojnega zakona na dežele ogrsko krone odpadajoči kontingent novincev. — § 2. Izvršenje tega zakona, ki stopi takoj v veljavo, se poverja mojemu ministru za deželno brambo, ki ima doseči sporazumljenje z državnim vojnim ministrom.

Senzacijonela vest ozirom na ogrsko krizo. Khuen sestavi novo ministerstvo!

BUDIMPEŠTA 23. (B.) Ogrski uradni list objavlja danes v posebni izdaji in na čelu lista cesarsko ročno pismo do minister-

skega predsednika grofa Khuena-Hedervaryja, s katerim se istemu poverja sestava novega ministerstva. Cesarsko ročno pismo zavzema vso prvo stran uradnega lista in je tiskano debelimi črkami. Isto se glasi: Ljubi grof Khuen Hedervary! Moje očetovsko srce je napolnjeno globoke žalosti ob pogledu na one obžalovanja vredne razmere, ki v moji ljubljeni Ogrski že mesece obsojajo politično življenje v nepodnost in ki ovirajo že funkcioniranje državnega stroja. — Ko so se v letu 1867. mej deželami moje ogrske krone na eni in mej kraljestvi in deželami zastopanimi v državnem zboru, na drugi strani določila sredstva iz pragmatične sankeije iz- hajajoče in združene obrambe, je določil § 11. zakonskega člena 12. od l. 1867, da je meni prepuščeno reševanje stvari, ki se nanašajo na jednotno vodstvo in notranjo organizacijo skupne vojske. In kakor sem jaz vsikdar strogo pazil, da se te, na podlagi zakona prevzete obveze pošteno in vestno spolju- jejo od vsake strani, istotako sem odločen braniti nedotaknjene, meni pripoznane pravice ter iste nepoškodovane izročiti mojim na- slednikom.

Ko je ogrski državni zbor pripoznal to moje pravo, je hotel poskrbeti ne le za ve- levlastno stališče monarhije, ampak tudi za moč in varnost lastne domovine in lastnega naroda. Ravno zato pa ne bi mogel jaz pri- trditi odredbam, ki bi v svojih zadnjih kon- sekvencah dovajale do oslabljenja obeh držav monarhije in ki bi od mvojih slavnih predni- kih podedovano dedščino izpostavile nevar- nosti propadanja.

Jaz bi torej ne mogel dovoliti v spol- njenje onih zahtev, ki merijo na tako spre- membo izkušenih institucij, ki ne le ne od- govarjajo interesom moje ljubljene Ogrske, ampak bi mogle v svojih zadnjih konsekvencah spraviti tudi v nevarnost celokupnost dežel moje svete krone. Z druge strani pa se ne odtezam takim odredbam, odgovarjajočim moji kraljevi oblastnosti, glede katerih so moje vlade v zadnjem času podale v držav- nem zboru izjave in ki, skupno s točkami, označenimi od mene, ustvarjajo tisti okvir, v katerem so te odredbe dopustne.

Moj ogrski narod je od nagodbe sem napravil orjaške napredke. Zadoščanjem sem opazil ta razvoj kakor nov dokaz za mo- drost onega dela, ki je je ustvarilo mese- bojno zaupanje krone in naroda. Tako bodi in tako ostani nadalje. Milost božje previd- nosti je naše konstitucionelno življenje do sedaj obvarovala pred vsakim resnim pretre- sljajem.

Le treznost in premissljenost naroda, pre- mišljeno uvaževanje vseh velikih interesov, ki prihajajo v poštev, more nas obvarovati tudi v bodočnosti pred vsako skušnjo. Meni je torej v kraljevo dolžnost, da opozorim narod, da se tudi sedaj trdno držim nagodbe. Mi je preprčanje je, da oni duh, ki je ustva- (Dalje na četrti strani.)

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GÖDNIK.
Lastnik konsorcij lista „Eđinost“.
Natisnila tiskarna konsorcija lista „Eđinost“ v Trstu

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. —
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni batil nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Izstrtovan cenik brezplačno in franko.

× **Svoji k svojim!** ×
× **ZALOGA** ×
× **pohištva** ×
× dobro poznane ×
× tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan) ×
× vpisane zadruga z omejenim poročtvom ×
× **prej Anton Černigoj** ×
× **Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)** ×
× **št. 1. hiša Parenzi.** ×
× **Največja tovarna pohištva Primorske dežele.** ×
× Solidnost zajamčena, kajti les se osušil ×
× v to nalašč pripravljene prostorih s tem- ×
× peraturu 60 stopinj. — Najbolj udobna, mo- ×
× derne sestav. Konkurenčni cen. ×
× **Album pohištva brezplačno.** ×
× **XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX** ×

ril to delo, živi tudi dнес v duši naroda se staro slo.

Jaz zaupam vaši uvidnosti, da zakoni-temu zastopstvu moje in meni toliko drage Ograke pojasnite mejo očetovske namene, da isto najde srečno rešitev iz položaja, nevarnega za deželo in monarhijo. To pričakujem sem se odločil Vam poveriti sestavo nove vlade, o čemer Vas obveščam po priloženem ročnem pismu.

Dunaj, 22. septembra 1903.

Fran Josip I. r.

Karol graf Khuen-Hedervary I. r.

TOVARNA POHIŠTVA
Rafael Italia
Velikansko skladišče in razstava pohištva in tapetarij

TRST

ulica Malcanton št. 1.
po zelo nizkih cenah.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani 11) — BARKOVlje (zraven pokopališč)

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v Narodnem domu v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.
Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

30 malih stanovanj z eno sobo in kulinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na prej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, reglostojev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Prodaja manifakturnega blaga
SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.
in podružnica

„Alla città di Londra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči i. snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2—4 gld. ravno take iz najfinejših volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3—12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moškihina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osebje.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

Lekarničarja

A. Thierry-ja balzam

je najboljši dijetetično domače zdravilo proti prebaveim zavirani, pešanju, slabostim, rezavici, napenjanju, ublažuje kašelj ter trganje, čisti slino in človeške potrebe. 12 malih ali 6 velikih steklenic sli zabojem vred stane K 4.—

Lekarna pri angelju varuhu v Pregradi
(Rogatec Sauerbrunn.)

Pristno le se zraven utinjeno varnosno znamko »nuna«.
Priporoča se to zdravilo jemati vedno na potovanje.

!! V korist !!

„Osrednji šolski Matici.“

Humpuleška sukna

... in lodni. ...

Moderno blago za obleke iz čiste ovčje volne po nizkih cenah priporoča

Karol Kocian

tovarna sukna

Humpolec

Češko

Usorci zastoj in franko.

Dve hiši na prodaj

z nekoliko stanjstev v blizini mesta več povč upravnišvo »EDINOSTI«.

Operater kurjih očeh
odlikovan specialist GIORDANI

ki ordinira na Corso št. 23, II. nadstropje, naznanja vsem, ki trpijo na kurjih očeh ali vsled zaraščenih nohtov, da iste takoj odpravi po neki posebni metodi, ki ne povzroča nikakih bolečin.

Cena od ene krone

za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote, koje se takoj zadože.

Mladenič

star 17 let z nekoliko srednje-šolske izobrazbe, več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika

išče primerne službe

v kaki pisarni ali trgovini. — Naslov pove uprava našega lista.

Šunka s kožo

po gld. 1.—, brez kože 90 kr, suho meso 78 kr, slanina 82 kr, prešičevi jeziki 1 gld, goveji 1.20 gld, glavina brez kesti 45 kr, dunajske salame 80 kr, prave boljše 1 gld, iz šunka gld. 1.20, ogrske za mesec julij 1 gld. 95 kr, (vsak mesec 15 kr. dražje) velike klotase 20 kr. pošilja le dobro, počteno blago od 5 klg. naprej proti povzetju.

Janko Ev. Sirc, Kranj.

Mnogo denarja!

do 1000 kron na mesec zamorejo častno zas užiti osebe vsakega stanu, (tudi kot postranski zas užsk).
Natančneje pod „Reel 107“ na Annonces - Abthe lung des MERCUR, Stuttgart, Bergstr.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umedene od 25 in 33 cm, šestvogalne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Rudolf Aleks. Varbinek
zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Prodajalnica obuval Julija Romanelli
CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gld 3.20, rumena, po gld. 3.50

Specijalitetu ubuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld 3.30 nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80

Naročbe po meri.

CENE NIZKE.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Tržaško podjetje

Vacuum Cleaner

Telefon 1735. Via dell' Istituto 1. Telefon 1735.

Edino korenito čiščenje tapetov, nazidnih snovij, prevlečenega pohištva itd., ne da bi bilo treba izfepsti vsled česar za blago večje trpežnosti.

Čiščenje se vrši se sesaljško VACUUM.

Sprejemajo se čiščenja za cela stanovanja, ne da bi bilo treba blago prenašati; v slučaju potrebe se čiščenje izvrši v lastnem skladišču.

Jako ugodne cene tudi z naročbo.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvo v Trstu in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Na milijone gospodov in dam rabi „Feeolin“.

Vprašajte Vašega zdravnika, ako je „Feeolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Najrši obraz in najostudneje roke zadobe takoj aristokratsko finost in obliko z rabo „Feeolina“. „Feeolin“ je angleško milo sestavljeno iz 42 zlahitnih in svežih zelišč. Jamčimo, da se s porabo „Feeolina“ popolnoma odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rudečice na nosu itd. „Feeolin“ je najboljšo sredstvo za očiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glava

„Feeolin“ je tudi najnaravnije in najboljšo sredstvo čiščenje vzdrževanje in olepšanje lasij. zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Feeolin“ je tudi najnaravnije in najboljšo sredstvo za za čiščenje zob. Kdor redno rabi „Feeolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako bi „Feeolin“ ne imel popolnega vspeha. Cena komada 1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov 7 K. Poština za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st. Povzetje 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 35.

Zaloga v Trstu: L. Nagelschmid, zaloga in prodaja na drobno ul. S. Sebastiano 1., Ivan Angeli, ulica Canale 5, Ett. Zernitz ul. Stadton 2, Jos. Zigon ul. Caserma 8, Agenzia Zullin, Corso 21, Ivan Cilla, ul. S. Sebastiano, M. Maichin, A. Peruta ul. Geppa 14 II. Na Reki: Braća Pavačić, mirodilnica.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskomt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurznoj izgubi

Borva naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.